

TRANSPONDERES LÓ JELÖLÉS MAGYARORSZÁGON

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal július 4-én jóváhagyta az elektronikus lófélé jelölést Magyarországon a nem egyesületi állomány vonatkozásában. Ezt az információt azonban helyén kell kezelni, mert ahhoz, hogy egy ló adatai a LÓINFORM adatbázisába bekerüljenek, majd útlevelet kaphasson, a rendszer minden elemének működnie kell. Először tehát nézzük a jogszabályi kereteket, majd annak a hazai gyakorlatban történő megvalósulását.

A ló tartókat közvetlenül érintő jogszabályi előírások

A Bizottság 504/2008/EK rendelete azért született, hogy uniós szinten egységesen szabályozza a teljeskörű lófélé jelölést, illetve lóútlevél használatot első sorban állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági okokból. A jogszabály egyik sarokpontja, hogy ***a lóazonosítást egy komplex, többlépcsős folyamatnak tartja, amelynek elemei egymástól nem elválaszthatók. A folyamat elemei: a jelölés, az adatbázisban történő nyilvántartás, majd végül az okmánykiadás (lóútlevél).*** A rendelet másik sarokpontja, hogy egyértelmű különbséget tesz a törzskönyvezett, valamint a tenyésztésre és termelésre szánt lófélé állományok között (ez utóbbi a hazai szóhasználatban az ún. köztenyésztés), és bizonyos esetekben eltérő rendelkezéseket szab számukra.

A jelölés előírt módja a nem törzskönyvezett állományra vonatkozóan a transzponder, míg a törzskönyvezett állományok esetén továbbra is alkalmazható kizárólag a bélyegzés (alternatív módszer), ha a tenyésztőszervezet ezt fent kívánja tartani. A csikót születési évének december 31-éig vagy a születést követő hat hónapon belül kell megjelölni attól függően, hogy melyik a későbbi időpont. Az állat egyedi tartós megjelölése biztosítja a kapcsolatot a ló, az adatbázis és a lóútlevél között. Az alkalmazott ***mikrochipnek, illetve a leolvasó készülékeknek meg kell felelniük egy ISO szabványnak,*** amely biztosítja, hogy a lóba beültetett transzpondert az Unió minden országában le lehessen olvasni. A jogszabály a beültetés helyét is pontosan meghatározza, amely megkönnyíti a leolvasást. Fontos, hogy a kisállatoktól eltérő módon ***lovak esetében az elvándorlás elkerülése érdekében a chip nem közvetlenül a bőr alá kerül beültetésre, hanem a nyaki kötőszöveti pólya alá.*** A jelölést végző szakembernek a jelölés előtt ellenőriznie kell, hogy az adott egyed korábban nem kapott-e elektronikus vagy alternatív jelölést. Így küszöbölhető ki, hogy egy korábban másik (külföldi) adatbázisban nyilvántartásba vett ló új, további útlevelet kapjon.

Az adatbázisban nyilván kell tartani a lovak, illetve a tartójuk/tulajdonosuk adatait. A bizottsági rendelet bevezet egy új azonosító kódot is, az ún. egyedi, egész élettartamra szóló életszámot, röviden ***UEL***N-t. Ez a 15 jegyű alfanumerikus kód információt tartalmaz az adott lófélére, az adatbázisra és arra az országra vonatkozóan ahol a nyilvántartásba vétel megtörtént. A rendelet meghatározza az adatoknak azt a minimális körét, amelyeket az adatbázisban nyilván kell tartani. ***A külföldről behozott lovakat 30 napon belül kell az adatbázisba bejelenteni.***

Az azonosító okmány kiváltása nem válik el a jelöléstől, hanem a jelöléssel egy időben történik a megrendelése. Egy lónak életében csak egy útlevele lehet, az okmány

elvesztése, megsemmisülése esetén másodlat váltható ki, de ennek feltételeit a rendelet pontosan meghatározza. A lovat az útlevelnek mindig kísérnie kell.

A lóútlevel akkor tudja betölteni az élelmiszerbiztonságban betöltött szerepét, ha abban rögzítve van **a tulajdonos vágási célú szándéka**, hiszen ez alapvetően befolyásolja az alkalmazható gyógyszerek körét. Éppen ezért az esetleges **gyógyászati készítményeket a kezelő állatorvosnak a lóútlevelbe be kell jegyeznie**. A vágóhídnak a vonatkozó részeket ellenőriznie kell.

A Bizottsági rendelet előírásainak magyar rendszerbe történő alkalmazásához szükséges egy hazai jogszabály megjelentetése, amely folyamatban van.

A lófélék jelölésében 2011. júliusától bekövetkező változások

A Magyar Lótenyésztők Országos Szövetsége feladata elvégezni az országos csikó/ló azonosítást, bélyegzést, kiadni a ló azonosító számot, és nyilvántartásba venni az egyedeket a jelenleg érvényben lévő, az egyes állatfajok egyedeinek Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 29/2000. (VI. 9.) FVM rendelet értelmében. A korábban megszokott rendszerhez képest a jelen tájékoztatás első felében részletezett jogszabályi előírások az alábbi gyakorlati változásokat jelentik a lótenyésztők számára:

1. Az ismert vagy ismeretlen származású, de nem egyesületi lófélék (ún. köztenyésztés) esetén az **elsődleges jelölés módja a mikrochip**.
2. Emellett, ha a tulajdonos kéri, elvégezzük a hagyományos, szabad szemmel látható **bélyegzést is**. (A transzponder vitathatatlan hátránya, hogy a leolvasásához eszköz kell.)
3. Az elektronikus jelölést az **MLOSZ által biztosított transzponderrel kell elvégezni**, amelynek kódja információt hordoz az országról és az adatbázisról. Így lóútlevel nélkül is egyértelmű, hogy az adott lovat melyik országban, melyik szervezet vette nyilvántartásba.
4. A hazai jogszabályok értelmében **az elektronikus jelölő eszköz behelyezését csak magánállatorvos végezheti**, ezért a transzpondert az MLOSZ lótenyésztési felügyelője adja át a magánállatorvos számára a ló azonosításával egy időben. Az állatorvos jelenlétéről a tulajdonos gondoskodik. Továbbra is a **lótenyésztés felügyelő feladata a csikójelölési jegyzőkönyv és a lódiagram kitöltése**, így biztosított az adatok LÓINFORM-ba történő továbbítása, amely a lóútlevel kiadás előfeltétele.
5. A lófélé azonosítása során **a jelölés előtt meg kell győződnünk arról, hogy korábban nem került-e jelölésre**. Ha nem, akkor elvégezhető a ló transzponderrel történő jelölése. Amennyiben viszont igen, úgy a lótenyésztési felügyelő felfüggeszti az azonosítási eljárást és ellenőrzi, hogy a csikó más (magyar vagy külföldi) lófajtában nem került-e azonosításra (korábban nem váltottak-e már ki rá útlevelet). Az ellenőrzésért a mindenkori szolgáltatási díjjegyzékben meghatározott különjárási díjat kell fizetni. A csikó azonosítása az ellenőrzés eredményének ismeretében folytatható. (Vagyis ebben az esetben hosszabb és drágább az eljárás.)
6. A lófélé **azonosításával egy időben a tulajdonos köteles a lóútlevel igénylőlapot, tulajdonosi nyilatkozatot kitölteni, majd a lótenyésztési felügyelőnek átadni**. Az igényléseket az MLOSZ juttatja el

az MgSzH részére. Amennyiben a tulajdonos az előre megbeszélt időpontban mégsem tud jelen lenni, ezáltal a lóútlevél igénylési folyamatot elindítani, a lótenyésztési felügyelő a lovat nem azonosíthatja, az állatorvos a transzpondert nem helyezheti be, hiszen lóútlevél nélkül mit sem ér az egész azonosítási folyamat.

A korábban szabályosan bélyegzett lovak esetén is felmerülhet az igény a chip beültetésére. Ebben az esetben is szükséges a lótenyésztési felügyelő jelenléte, aki rendelkezik a megfelelő transzponderrel, illetve a csikójelölési jegyzőkönyv kitöltésével biztosítja hogy a transzponder kódja bekerüljön az adatbázisba. A vonalkód útlevélbe történő ragasztása szintén a felügyelő jogosultsága és kötelessége.

Az ismeretlen származású ló azonosításának ára 10 000 Ft., az ismert származású, nem egyesületi lóé 5000 Ft. A transzponder ára 1200 Ft. Az árak bruttó értékben értendők. A másodlagosan elvégzett bélyegzésért fenti összegeken felül fizetni nem kell.

További részletes információt az MLOSZ honlapján találnak (www.mlosz.hu).

Kőrösi Krisztina
ügyvezető igazgató
Magyar Lótenyésztők Országos Szövetsége